

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 109/06-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. marca 2006 predbežne prerokoval sťažnosť J. S., bytom Z., zastúpeného advokátom Mgr. R. U., Z., ktorou namieta porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky konaním Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I, ako aj konaním Krajskej prokuratúry v Bratislave vo veci trestného oznámenia zo 4. januára 2002, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. februára 2006 doručená sťažnosť J. S., bytom Z. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. R. U., Z., ktorou namieta porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) konaním Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I (ďalej len „odporca v I. rade“) a Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej aj „krajská prokuratúra“ alebo „odporca v II. rade“; spolu aj „odporcovia“) vo veci trestného oznámenia zo 4. januára 2002.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ 4. januára 2002 doručil Okresnej prokuratúre Z. oznámenie o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že štatutárnym orgánom D., a. s., bol spáchaný trestný čin nevyplatenia mzdy a odstupného podľa v tom čase platného § 248a Trestného zákona. Dňa 8. februára 2002 bol sťažovateľ vypočutý Obvodným oddelením Policajného zboru Z., pričom pri výsluchu predložil aj všetky jemu dostupné listinné dôkazy v uvedenej veci. Dňa 15. februára 2002 bolo trestné oznámenie sťažovateľa odstúpené Obvodnému oddeleniu Policajného zboru B., kde bola uvedená vec vedená pod sp. zn. ČTS: ORP 270/ SMV-02.

Podaním zo 6. marca 2002 adresovaným Okresnej prokuratúre Z. sťažovateľ požiadal o preskúmanie postupu policajného orgánu pri preverovaní jeho oznámenia podľa § 157 ods. 3 v tom čase platného Trestného poriadku. Svoje podanie následne doplnil listom z 11. marca 2002.

Podaním z 29. mája 2002 Okresná prokuratúra B. reagovala na podnet sťažovateľa na preskúmanie postupu policajného orgánu, v ktorom mu okrem iného oznámila, že *„v zmysle § 157 ods. 2 Trestného poriadku udelila policajnému orgánu pokyny za účelom objasnenia veci“*.

Dňa 26. júla 2002 požiadal sťažovateľ *„o pomoc“* Úrad inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, pretože vyšetrowanie v uvedenej veci trvalo podľa neho *„príliš dlho“*.

Podaním z 20. septembra 2002 sťažovateľovi odpovedal odporca v I. rade na jeho sťažnosť z 26. júla 2002, ako aj na jeho sťažnosť na nečinnosť vo veci preverovania jeho trestného oznámenia. V tomto podaní sťažovateľa informoval o tom, že jeho sťažnosť bola vyhodnotená ako opodstatnená, pričom jeho práva boli porušené v dôsledku disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil policajt pri jej vybavovaní.

Uznesením odporcu v I. rade sp. zn. ČVS: ORP-43/KP-2002-I z 8. novembra 2002 (ďalej aj „uznesenie z 8. novembra 2002“) bolo oznámenie sťažovateľa pre trestný čin nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 248a Trestného zákona odmietnuté, pretože podľa policajného orgánu nebol dôvod na začatie trestného stíhania alebo postup podľa § 159 ods. 2 alebo 3 Trestného poriadku. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť (podanie zo 17. decembra 2002). Dňa 19. decembra 2002 sťažovateľ podal žiadosť o preskúmanie postupu policajného orgánu adresovanú Okresnej prokuratúre B. Okresná prokuratúra B. uznesením č. k.: 1 Pn 2096/02-32 zo 17. januára 2003 (ďalej aj „uznesenie zo 17. januára 2003“) sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu z 8. novembra 2002 zamietla ako nedôvodnú.

Podaním z 24. marca 2003 adresovaným generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podal sťažovateľ podnet na podanie sťažnosti pre porušenie zákona uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry B. zo 17. januára 2003 v spojení s uznesením z 8. novembra 2002, v ktorom, ako vyplýva z jeho obsahu, namietal predovšetkým skutočnosť, že „*policajný orgán nezačal bezodkladne trestné stíhanie*“. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) sťažovateľovi listom zo 14. apríla 2003 oznámila, že uvedený podnet postúpila z dôvodu príslušnosti krajskej prokuratúre. Krajská prokuratúra podaním z 25. apríla 2003 sťažovateľovi oznámila, že sa podnetom sťažovateľa bude zaoberať po preskúmaní spisového materiálu Okresnej prokuratúry B. sp. zn. 1 Pn 2096/02. Listom z 8. novembra 2004 krajská prokuratúra sťažovateľovi oznámila, že jeho podnet z 24. marca 2003 odstupuje za účelom zabezpečenia jeho vybavenia príslušným riaditeľom odporcu v I. rade.

Dňa 30. januára 2004 bol sťažovateľovi doručený list krajskej prokuratúry, ktorá mu oznámila, že v lehote do 1. októbra 2002 osoby ním navrhnuté na vypočutie policajným orgánom v rámci predmetného konania vypočuté neboli, pričom po účinnosti novely Trestného poriadku po tomto dátume už platná právna úprava v rámci konania pred začatím trestného stíhania takéto výsluchy nepripúšťa.

Sťažnosťou z 28. júna 2005 adresovanou generálnemu prokurátorovi sťažovateľ požiadal o zaslanie informácií týkajúcich sa konkurzného konania vo veci úpadcu D., a. s. Krajská prokuratúra mu na túto sťažnosť odpovedala podaním z 10. augusta 2005.

Podaním zo 6. júla 2005 adresovaným generálnemu prokurátorovi podal sťažovateľ sťažnosť proti prokurátorke krajskej prokuratúry JUDr. A. K., ktorá vybavovala jeho predchádzajúce podania v uvedenej veci a podľa neho pri ich vybavovaní postupovala nesprávne a s priet'ahmi. Ďalším podaním z 11. júla 2005 sa sťažovateľ obrátil na generálneho prokurátora so sťažnosťou na postup prokurátora generálnej prokuratúry JUDr. P. G. Generálna prokuratúra na tieto podania sťažovateľa reagovala listom z 27. júla 2005. Sťažovateľ následne na tento list generálnej prokuratúry reagoval podaním sťažnosti z 8. augusta 2005.

Dňa 25. júla 2005 bola sťažovateľovi doručená odpoveď Okresnej prokuratúry B. na jeho podnety, na základe ktorých bol prokurátorom JUDr. P. J. preskúmaný postup a konanie policajného orgánu v uvedenej veci.

Krajská prokuratúra následne doručila sťažovateľovi podanie z 10. augusta 2005, ktorým odpovedala na podnet sťažovateľa z 28. júna 2005.

Sťažovateľ sa sťažnosťou na postup prokurátora Okresnej prokuratúry B. JUDr. P. J. z 15. augusta 2005 opätovne obrátil na generálneho prokurátora. Táto mu listom z 24. augusta 2005 oznámila odstúpenie jeho podania z dôvodu príslušnosti na priame vybavenie krajskej prokuratúre.

Odporca v I. rade uznesením sp. zn. ČVS: ORP-901/3-OSV-B1-2004 zo 16. septembra 2005 (ďalej aj „uznesenie zo 16. septembra 2005“) predmetnú vec týkajúcu sa podozrenia z trestného činu nevyplatenia mzdy a odstúpného podľa § 248a ods. 1 Trestného zákona oznámeného sťažovateľom odmietol, pretože neexistoval dôvod na začatie trestného stíhania alebo postupu podľa § 159 ods. 2 a 3 Trestného poriadku. Sťažovateľ proti uzneseniu zo 16. septembra 2005 podal sťažnosť z 29. septembra 2005.

Dňa 19. októbra 2005 bol sťažovateľovi doručený list prokurátora Okresnej prokuratúry B. JUDr. P. J., v ktorom mu oznámil, že v jeho veci nie je možné rozhodnúť, pretože spis v tejto veci sa nachádza z dôvodu preskúmania na generálnej prokuratúre. Sťažovateľ následne listom zo 14. novembra 2005 požiadal o preskúmanie tohto konania generálnu prokuratúru, resp. riaditeľku organizačného a kontrolného odboru generálnej prokuratúry (svoju žiadosť doplnil podaním z 15. novembra 2005). Generálna prokuratúra listom zo 14. novembra 2005 sťažovateľa informovala o postúpení jeho žiadosti na vybavenie Okresnej prokuratúry B.

Listom z 30. septembra 2005 generálna prokuratúra sťažovateľovi oznámila postúpenie jeho sťažnosti na prokurátora Okresnej prokuratúry B. a policajný orgán (odporcu v I. rade) z 22. septembra 2005 krajskej prokuratúre, ktorá je príslušná na jej vybavenie.

Listom z 18. novembra 2005 sťažovateľ požiadal o podanie informácií týkajúcich sa konania, ktorého predmetom je jeho trestné oznámenie zo 4. januára 2002.

Uznesením Okresnej prokuratúry B. č. k. 1 Pn 2096/02-122 z 22. novembra 2005 (ďalej len „uznesenie z 22. novembra 2005“) bola sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu zo 16. septembra 2005 zamietnutá ako nedôvodná.

Podaním z 10. decembra 2005 sťažovateľ reagoval na odpoveď generálnej prokuratúry z 5. decembra 2005, ktorou reagovala na jeho sťažnosť na preskúmanie postupu prokurátorky krajskej prokuratúry JUDr. A. K. v uvedenej veci.

Listom z 12. decembra 2005 sa sťažovateľ obrátil na krajskú prokuratúru so žiadosťou o podanie informácií týkajúcich sa uvedeného konania. Listom z 15. decembra 2005 krajská prokuratúra sťažovateľovi oznámila postúpenie jeho sťažnosti na vybavenie Okresnej prokuratúry B. Sťažovateľ na tento list reagoval podaním z 21. decembra 2005 zaslaným krajskej prokuratúre.

Podaním z 15. decembra 2005 sťažovateľ požiadal Okresnú prokuratúru Z. o podanie informácie týkajúcej sa konania vo veci trestného oznámenia zo 4. januára 2002. Táto mu následne vo svojej odpovedi z 21. decembra 2005 oznámila, že predmetný spis bol odstúpený z dôvodu miestnej príslušnosti Okresnej prokuratúre B. Sťažovateľ na túto odpoveď z 21. decembra 2005 reagoval listom z 22. decembra 2005. Okresná prokuratúra Z. na sťažovateľove podanie z 22. decembra 2005 odpovedala listom z 2. januára 2006, v ktorom mu oznámila, že jeho podanie odstupuje Okresnej prokuratúre B. z dôvodu jej príslušnosti na vybavenie tohto podania.

Okresná prokuratúra B. podaním z 18. januára 2006 odpovedala na viaceré sťažovateľove podania týkajúce sa predmetnej veci adresované Okresnej prokuratúre Z. i odstúpené jej krajskou prokuratúrou a opätovne mu oznámila, že sa stotožňuje s uznesením zo 16. septembra 2005, a preto bola jeho sťažnosť uznesením č. k. 1 Pn 2096/02-122 z 22. novembra 2005 zamietnutá. Vo svojej odpovedi Okresná prokuratúra B. taktiež uviedla, že vzhľadom na to, že išlo o konečné rozhodnutie prokurátora v uvedenej veci, považuje v odpovedi uvedené opakované podania sťažovateľa za nedôvodné.

Krajská prokuratúra listom zo 4. januára 2006 odpovedala na podanie sťažovateľa z 21. decembra 2005, ktorým sa domáhal preskúmania postupu prokurátorky krajskej prokuratúry JUDr. A. K. pri vybavovaní jeho podania z 15. decembra 2005 vo veci vedenej na tejto prokuratúre pod sp. zn. 2 Kn 2319/03.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal rozhodnutie, v ktorom vysloví, že:

„1. Konaním porušovateľa 1 (odporcu v I. rade) bolo porušené základné právo J. S., trvale bytom Z. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

2. Konaním porušovateľa 2 (odporcu v II. rade) bolo porušené základné právo J. S., trvale bytom Z. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

3. Konaním porušovateľa 1 (odporcu v I. rade) bolo porušené základné právo J. S., trvale bytom Z. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

4. Konaním porušovateľa 2 (odporcu v II. rade) bolo porušené základné právo J. S., trvale bytom Z. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.“

II.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy „Ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky“.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom“.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

2. Sťažovateľ podal 4. januára 2002 trestné oznámenie o podozrení zo spáchania trestného činu nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 248a Trestného zákona evidentne so zámerom, aby v tejto veci prebehlo trestné konanie a zodpovedné osoby niesli trestnú zodpovednosť.

O jeho trestnom oznámení bolo dvakrát rozhodnuté jeho odmietnutím (uznesenie z 8. novembra 2002 v spojení s uznesením zo 17. januára 2003 a uznesenie zo 16. septembra 2005 v spojení s uznesením z 22. novembra 2005).

V rámci predmetného konania sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich práv, tak ako to je uvedené v prvej časti tohto uznesenia, prostredníctvom viacerých sťažností, žiadostí a podnetov adresovaných vo väčšine prípadov generálnemu prokurátorovi, ale aj krajskej prokuratúre a Okresnej prokuratúre B.

3. Podstata sťažnosti sťažovateľa je vyjadrená predovšetkým v jej petite (návrhu rozhodnutia), v ktorom sťažovateľ namieta porušenie jeho práv podľa čl. 46 ods. 1 a podľa čl. 48 ods. 2 ústavy konaním odporcov vo veci trestného oznámenia zo 4. januára 2002 týkajúceho sa trestného činu nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 248a Trestného zákona.

3. 1. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že konaním odporcov došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy - evidentne z dôvodu, že preverovanie jeho trestného oznámenia zo 4. januára 2002 nemalo taký priebeh a najmä výsledok, ako očakával – ide o zjavnú neopodstatnenosť. Z označeného základného práva totiž nevyplýva, resp. jeho súčasťou nie je dosiahnutie trestného stíhania voči konkrétnej osobe.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už uviedol, že „Právo fyzickej osoby na začatie trestného konania voči označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd“ (II. ÚS 42/00).

Ústavný súd taktiež vyslovil, že «Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy... nie je ani oprávnenie „každého“, aby na základe jeho návrhu (podnetu) bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu voči označeným osobám. Takéto základné právo „každého“ nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku, prípadne v zákone o prokuratúre» (I. ÚS 64/96, II. ÚS 42/00).

3. 2. Sťažovateľ namietal, že konaním odporcov v súvislosti s jeho trestným oznámením bolo porušené aj jeho základné právo na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ako napríklad v občianskom súdnom konaní, tak aj v trestnom konaní však treba označenému právu vymedziť nielen možný koniec, ale aj začiatok.

Konečným momentom, do ktorého môže porušenie tohto práva pretrvávajúť, je právoplatné meritórne alebo aj nemeritórne rozhodnutie končiace trestné stíhanie (napr. rozsudok alebo zastavenie trestného stíhania voči konkrétnej osobe za stíhaný skutok).

Začiatočným momentom môže byť obdobne ako v občianskom súdnom konaní úkon, ktorý zdefiniuje, resp. založí procesný vzťah medzi subjektmi (účastníkmi) stojacimi spravidla v opozícii a je základom pre jeho rozvinutie. Kým v občianskom súdnom konaní je takýmto úkonom napr. návrh na začatie konania (§ 79, § 80 Občianskeho súdneho poriadku), v trestnom konaní je to vznesenie obvinenia voči konkrétnej osobe za skutok naplňujúci znaky trestného činu. Až vznesenie obvinenia je tým momentom, ktorý dáva možnosť poškodenému v trestnom konaní uplatňovať si ochranu proti konkrétnemu možnému pôvodcovi svojho poškodenia, a teda z nej robí „vec“, na ktorej prerokovanie bez zbytočných prietáhov má nárok v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Základné právo poškodeného v trestnom konaní na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je preto aplikovateľné až po vznesení obvinenia voči konkrétnej osobe.

Keďže v súvislosti s trestným oznámením sťažovateľa nedošlo k vzneseniu obvinenia, konaním odporcov nemohlo byť porušené označené právo sťažovateľa (ako potencionálneho poškodeného).

3. 3. Sťažovateľ sa cítil byť poškodený trestným činom, a keď sa obrátil na odporcov o trestnú ochranu, požíval ochranu základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Hoci z tohto práva mu nevyplývalo subjektívne právo na trestné stíhanie iného (ako už bolo uvedené vyššie), bol oprávnený, aby odporcovia venovali jeho trestnému oznámeniu pozornosť zodpovedajúcu ich zákonným povinnostiam.

Ústavný súd už napr. uviedol, že „Skutočnosť, že orgány činné v trestnom konaní vrátane okresnej a krajskej prokuratúry dosiaľ nezistili páchatel'a, ktorý anonymne obvinil sťažovateľa z trestných činov a ktorý mu adresoval výhražné a urážlivé telefonáty, nemožno považovať za porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. K porušeniu tohto práva by však mohlo dôjsť nečinnosťou týchto orgánov, teda keby jeho trestné oznámenia bez náležitých dôvodov ignorovali“ (I. ÚS 149/03).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by teda mohlo dôjsť v prípade, ak by odporcovia nevenovali trestnému oznámeniu sťažovateľa náležitú pozornosť.

V týchto súvislostiach nie je podstatné, či konanie odporcov bolo optimálne, ale to, že trestnému oznámeniu sťažovateľa venovali početnú pozornosť. Nemohli preto zasiahnuť negatívne do podstaty jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, zbaviť ho zmyslu, a tak ho porušiť.

4. Na základe vyššie uvedených skutočností ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2006